

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання контрольних робіт
з дисципліни „ Основи економіки транспорту ”
для студентів напрямку навчання
1004 – «Транспортні технології»

2014

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання контрольних робіт
з дисципліни „ Основи економіки транспорту ”
для студентів напрямку навчання
1004 – «Транспортні технології»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол ___ від _____

Укладачі:

Горова К.О.

Горовий Д.А.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2014

Укладачі: Горова К.О., Горовий Д.А.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Основи економіки транспорту» відноситься до циклу нормативних дисциплін природничо-наукової та загальноекономічної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр з галузі знань 1004 «Транспортні технології».

Метою викладання дисципліни є підготовка фахівця до виконання майбутніх функціональних обов'язків у сфері економіки транспорту, а саме організації обліку та аналізу витрат, формування собівартості продукції й визначення податку на додану вартість й податку на прибуток підприємства.

Предметом даної навчальної дисципліни є наукові принципи формування і обліку виробничих витрат на підприємствах транспорту, формування собівартості перевезень та транспортних послуг, а також оподаткування доходів і прибутку підприємств.

Згідно мети, основні завдання дисципліни полягають у формуванні знань, вмінь та уявлень згідно предмету дисципліни.

Після вивчення дисципліни майбутній фахівець повинен вміти:

- класифікувати витрати на надання послуг та виконання робіт;
- аналізувати валові витрати на надання послуг та виконання робіт;
- складати кошторис витрат на обсяг транспортних послуг в залежності від виду транспорту, підприємства та наданих послуг;
- розраховувати повну собівартість перевезень та надання супутніх транспортних послуг;
- проводити аналіз собівартості послуг та визначати резерви її зниження;
- використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити документи щодо обліку витрат за видами послуг, що надаються;
- використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити документи щодо обліку витрат на виконання робіт за видами транспорту;
- використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями заповнити податкову

накладну, реєстр отриманих та виданих податкових накладних; декларацію про податок на додану вартість;

- використовуючи результати діяльності підприємства, за нормативними методиками і інструкціями, в умовах відповідного до структури підприємства підрозділу вести облік валових доходів, прибутку підприємства і валових витрат від всіх видів діяльності;

- скласти декларацію про прибуток підприємства.

У подальшому, отримані знання з дисципліни, будуть використані при вивченні фахових дисциплін: основи підприємництва, основи маркетингу, економіка транспорту.

Формування рівня вмінь здійснюється з опорою на раніш отримані знання шляхом проведення практичних занять, відпрацьовуються рішення типових задач, видаються індивідуальні завдання для самостійної роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ

Вибір варіанту для виконання завдання

Контрольна робота виконується за власним варіантом, що визначається за порядковим номером у журналі викладача. Вибір варіанта завдання здійснюється за формою (табл. 1).

Таблиця 1 - Вибір варіанту завдання

№ за списком в журналі	Варіант завдання 1	Варіант завдання 2	Варіант завдання 3	Варіант завдання 4
1	1, 25	1	2	4
2	2, 26	4	6	1
3	3, 27	5	1	6
4	4, 28	2	5	3
5	5, 29	7	9	7
6	6, 30	6	7	2
7	7, 60	3	4	5
8	8, 32	8	9	3
9	9, 33	1	8	9
10	10, 34	9	4	7
11	11, 35	9	3	8
12	12, 36	7	10	2
13	13, 37	10	6	9
14	14, 38	10	1	8
15	15, 39	2	4	1
16	16, 40	8	7	10
17	17, 41	9	2	6
18	18, 42	5	3	7
19	19, 43	10	5	9
20	20, 44	3	9	1
21	21, 45	1	2	10
22	22, 46	6	10	4
23	23, 47	8	6	10
24	24, 48	4	10	5
25	25, 49	9	3	2
26	26, 50	10	7	4
27	27, 51	7	9	3
28	28, 52	5	1	9
29	29, 53	4	8	1

Продовження таблиці 1

№ за списком в журналі	Варіант завдання 1	Варіант завдання 2	Варіант завдання 3	Варіант завдання 4
30	30, 54	6	5	8
31	31, 55	2	8	10
32	32, 56	1	6	4
33	33, 57	3	2	5
34	34, 58	2	4	6
35	35, 59	5	1	2

Завдання 1. Теоретичне питання

1. Поняття витрат та значення управління витратами на підприємстві.

2. Класифікація витрат за видами діяльності, місцем виникнення та економічними елементами.

3. Класифікація витрат за статтями калькуляції, способами віднесення на собівартість перевезень та ступенем впливу обсягів перевезень на рівень витрат.

4. Аналіз витрат на одиницю продукції.

5. СVP-аналіз, його мета та задачі.

6. Аналіз витрат за економічними елементами.

7. Визначення собівартості продукції АТП.

8. Методи калькуляції собівартості перевезень.

9. Склад матеріальних витрат підприємства.

10. Визначення фонду оплати праці.

11. Форми і системи оплати праці.

12. Визначення амортизаційних відрахувань на повне оновлення рухомого складу за виробничим методом

13. Поняття кошторису.

14. Мета розробки кошторису витрат АТП.

15. Склад зведеного кошторису витрат підприємства

16. Проведення аналізу собівартості продукції.

17. Фактори, що впливають на собівартість перевезень.

18. Техніко-експлуатаційні показники використання рухомого складу.

19. Зниження собівартості перевезень.
20. Економія за рахунок вдосконалення організації праці.
21. Економія за рахунок оплати праці.
22. Економія за рахунок удосконалення управління на підприємстві.
23. Мета обліку витрат.
24. Регламентація обліку витрат на підприємстві.
25. Принципи організації обліку витрат.
26. Вичерпані та невичерпані витрати.
27. Відображення вичерпаних та невичерпаних витрат у фінансовій звітності.
28. Норми витрачання палива і мастильних матеріалів.
29. Підстави для підвищення нормативного витрачання палива.
30. Випадки, коли норми витрачання палива зменшуються.
31. Визначення нормативів витрат мастильних матеріалів.
32. Розрахунок нормативних витрат палива для різних типів рухомого складу автомобільного транспорту.
33. Нормативний метод обліку і калькулювання витрат на виробництво.
34. Позамовний метод обліку витрат і калькулювання собівартості.
35. Поняття податку й збору.
36. Загальнодержавні та місцеві податки й збори.
37. Прямі та непрямі податки.
38. Види ставок податків.
39. Податкова система України.
40. Податок на додану вартість: платники, ставка, об'єкт оподаткування.
41. Порядок надання податкової накладної
42. Розділи податкової накладної
43. Відображення виданих і отриманих податкових накладних у реєстрі
44. Порядок ведення реєстру отриманих та виданих податкових накладних.
45. Порядок надання декларації з податку на додану вартість.
46. Розрахунок суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

47. Розрахунок податкового кредиту з ПДВ.
48. Розрахунок податкових зобов'язань з ПДВ.
49. Терміни надання податкової декларації до державної податкової інспекції та сплати ПДВ до бюджету.
50. Дата виникнення податкових зобов'язань з ПДВ.
51. Платники податку на прибуток, об'єкт оподаткування податком на прибуток.
52. Ставки податку на прибуток.
53. Порядок розрахунку податку на прибуток.
54. Визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню.
55. Терміни надання декларації та сплати податку на прибуток.
56. Основні розділи декларації з податку на прибуток.
57. Функції податків
58. Принципи побудови податкової системи
59. Операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ
60. Операції, що звільнені від оподаткування ПДВ

Завдання 2. Задача

Собівартість перевезень

Завдання. За вихідними даними (табл. 2) визначити суму витрат на перевезення і скласти калькуляцію собівартості одиниці транспортної роботи (табл. 3).

Вказівки до виконання

Собівартість продукції — це виражені в грошовій формі витрати на споживані під час виготовлення продукції засоби виробництва, оплату праці робітників, послуги інших підприємств, витрати на реалізації продукції, а також витрати на управління й обслуговування виробництва.

1) Витрати на оплату праці.

1.1 Заробітна плата водіїв.

Фонд основної заробітної плати водіїв вантажних автомобілів визначається за формулою:

$$ЗП_{осн.в} = (C_m \cdot Q + C_{ткм} \cdot P) \cdot K_{доп}, \quad (1)$$

де Q - об'єм перевезень вантажів, тис. т;
 P - оборот вантажів (виконана транспортна робота), тис. ткм;
 $C_T, C_{ткм}$ - відрядні розцінки за 1 т перевезеного вантажу і 1 ткм транспортної роботи;
 $K_{доп}$ - коефіцієнт, який враховує надбавки та доплати водіїв

Відрядна розцінка за 1т перевезеного вантажу визначається за формулою:

$$C_m = C_{год} \cdot H_{часот} \cdot K, \quad (2)$$

де $C_{год}$ - встановлена годинна тарифна ставка для оплати праці водіїв, грн.;

$H_{час.т}$ - норми часу простою автомобіля під навантаженням і розвантаженням 1т вантажу, год.;

K - поправочний коефіцієнт залежно від класу вантажу:

I класу $K = 1$;

II класу $K = 1,25$;

III класу $K = 1,66$;

IV класу $K = 2$.

Відрядна розцінка за 1ткм транспортної роботи визначається за формулою:

$$C_m = C_{год} \cdot H_{час.ткм}, \quad (3)$$

де $H_{час.ткм}$ - норма часу на виконання 1 ткм транспортної роботи.

Норма часу на виконання 1ткм транспортної роботи визначається за формулою:

$$H_{час.ткм} = \frac{1}{V_{розр} \cdot q_n \cdot \beta}, \quad (4)$$

де $V_{розр}$ - розрахункова норма (швидкість) пробігу автомобілю для відповідної групи доріг;

q_n - номінальна вантажопідйомність автомобілю, т;

β - коефіцієнт використання пробігу.

Продовження табл. 2

Показник	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
моторні оливи	2,2	2,1	2	2,4	2,5	2,4	2,1	2,4	2,3	2,3
трансмісійні оливи	0,25	0,2	0,22	0,21	0,24	0,27	0,25	0,24	0,33	0,2
спеціальні оливи	0,1	0,11	0,12	0,12	0,14	0,14	0,2	0,15	0,14	0,13
пластичні мастила	0,25	0,2	0,25	0,23	0,22	0,21	0,24	0,26	0,26	0,25
Ціна мастильних матеріалів										
моторні оливи	13	10	15	18	12	13	11	14	15	16
трансмісійні оливи	25	20	22	27	30	32	27	28	22	23
спеціальні оливи	16	15	14	20	21	23	27	28	15	12
пластичні мастила	9	8	9	10	11	13	14	16	12	13
ціна гасу	10	10	9	8	8	7	11	13	12	11
Кількість автомобілів	180	190	220	200	175	176	187	190	200	210
Норма витрат на відновлення спрацювання і на ремонт автомобільних шин на 1000 км пробігу, грн.	10,76	11,2	15,4	10,1	9,6	12,4	15,6	13,5	14,8	12,3
Норма на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу, грн. на 1000 км пробігу	55	60	75	50	45	60	90	54	53	62
Початкова балансова вартість автомобіля, грн.	35000	50000	42000	37000	43000	43000	37000	42000	29000	32000

Розрахункові норма пробігу під час роботи автомобілів у місті встановлені незалежно від дорожнього покриття; для автомобілів вантажопідйомністю до 7 т - 25 км/год.; для автомобілів вантажопідйомністю 7 т і вище - 24 км/год. Під час роботи за містом розрахункова норма пробігу автомобілів дорогами I групи встановлена 49 км/год., II групи - 37 км/год., III групи - 28 км/год.

1.2 Заробітна плата ремонтних робітників.

Заробітна плата ремонтних робітників визначається за нормативом на 1000 км пробігу:

$$ЗП_{рем} = L \cdot H_{рем} \quad (5)$$

де L - пробіг, тис. км;

$H_{рем}$ - норма витрат на заробітну плату ремонтних робітників на 1000 км пробігу, грн.

1.3 Заробітна плата інших категорій працюючих.

Витрати на заробітну плату інших категорій працюючих визначаються як певний відсоток від витрат на заробітну плату водіїв.

2) Відрахування на соціальні заходи

До складу елемента «Відрахування на соціальні заходи» входить виплата єдиного соціального внеску державі (прийняти 37,2%).

3) Витрати на паливно-мастильні матеріали

Витрати палива в визначаються за формулою:

$$Q_n = 0,01 \cdot (H_s \cdot L + H_w \cdot P), \quad (6)$$

де H_s - лінійна норма витрат палива на пробіг автомобіля, л на 100 км;

H_w - норма витрат палива на виконання транспортної роботи (враховує додаткові витрати палива при русі автомобіля з вантажем) - 2 л на 100 ткм.

Витрати мастильних матеріалів (моторні оливи, трансмісійні оливи, спеціальні оливи, пластичні мастила) визначаються згідно нормативу їх витрачання на 100 л палива:

$$Q_m = \frac{H_m \cdot Q_g}{100} \quad (7)$$

де H_m - норматив витрачання мастильних матеріалів, л на 100 л палива.

Витрати на паливно-мастильні матеріали визначаються множенням витрат паливно-мастильних матеріалів в натуральному виразі на їх ціну.

Витрати гасу встановлюються в розмірі 0,5% від витрати палива у натуральному вираженні. Витрати інших матеріалів приймається в розмірі 100 грн. на кожний ходовий автомобіль на рік.

4) Витрати на відновлення зносу і на ремонт автомобільних шин визначаються за формулою:

$$B_{ш} = \frac{H_{ш} \cdot n_k \cdot L}{1000}, \quad (8)$$

де $H_{ш}$ - норма витрат на відновлення спрацювання і на ремонт автомобільних шин на 1000 км пробігу, грн.;

n_k - кількість коліс на автомобілі (без запасного), од. (6 коліс).

5) Витрати на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу включають витрати на запасні частини і матеріали і визначаються за відповідними нормами на 1000 км пробігу.

6) Амортизаційні відрахування по рухомому складу на підставі діючих норм амортизаційних відрахувань визначаються в розмірі 10% від початкової балансової вартості рухомого складу.

7) Інші витрати, до складу яких входять загальногосподарські (накладні) витрати, адміністративні витрати, витрати на збут та інші непрямі витрати становлять 25% від суми всіх попередніх статей витрат.

8) Загальна сума витрат на перевезення визначається за формулою:

$$B = B_{оп} + B_{сз} + B_{пмм} + B_{ш} + B_{то} + A + B_{ін}, \quad (9)$$

де $B_{оп}$ - витрати на оплату праці, грн.;

$B_{сз}$ - витрати на соціальні заходи, грн.;

$B_{пмм}$ - витрати на паливно-мастильні матеріали, грн.;

$V_{ш}$ - витрати на відновлення зносу і на ремонт автомобільних шин, грн.;

$V_{то}$ - витрати на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу, грн.;

A - амортизаційні відрахування по рухомому складу, грн;

$V_{ін}$ - інші витрати, грн.

9) Собівартість одиниці транспортної роботи визначається за формулою:

$$C = \frac{B}{P}, \quad (10)$$

10) Калькуляція собівартості вантажних перевезень складається у вигляді табл. 2.2

Таблиця 3 - Калькуляція собівартості вантажних перевезень

№	Статті витрат	Сума, грн.	Витрати на 1 ткм
1	витрати на оплату праці		
2	витрати на соціальні заходи		
3	витрати на паливно-мастильні матеріали		
4	витрати на відновлення зносу і на ремонт автомобільних шин		
5	витрати на технічне обслуговування і ремонт рухомого складу		
6	амортизаційні відрахування по рухомому складу		
7	інші витрати		
Всього			

Завдання 3. Задача

Нормування витрачання палива і мастильних матеріалів

Завдання. Визначити добові витрати підприємства на паливо і мастильні матеріали. Підприємство займається вантажними та пасажирськими перевезеннями. В парку підприємства знаходиться службовий автомобіль керівника підприємства ВАЗ-2110, чотири автобуси ПАЗ-3206, що здійснюють перевезення пасажирів за

міським маршрутом, 2 бортові автомобілі ГАЗ-53 та самоскид КамАЗ-5510, що здійснюють вантажні перевезення. Підприємство знаходиться в місті з Харків.

За добу автомобілі здійснили наступні перевезення:

- легковий автомобіль ВАЗ-2110 виїхав з гаражу і проїхав частину шляху містом, потім виїхав за межі міста і працював в гірській місцевості на висоті 300 - 800 метрів за межами приміської зони на дорозі з бітумомінеральним покриттям, після чого в'їхав в поселення міського типу;

- кожен з автобусів ПАЗ-3206 здійснював протягом дня перевезення пасажирів за маршрутом і встиг зробити 10 рейсів, при цьому термін експлуатації автобусів 5, 7, 9 і 10 років;

- перший бортовий автомобіль ГАЗ-53 з причепом, маса якого 1,5 тони, виконав 2413 ткм транспортної роботи, при цьому він здійснював перевезення на дорогах зі складним планом;

- другий бортовий автомобіль ГАЗ-53 здійснював перевезення містом, в умовах, що потребують частих зупинок і здійснив транспортної роботи 1546 ткм;

- самоскид КамАЗ-5510 здійснив пробіг за межами міста, виконавши при цьому 10 їздок з вантажем. Робота виконувалась в кар'єрі. Самоскид працював після капітального ремонту. Вантажопідйомність самоскида 7 т.

Всі автомобілі окрім автобусів знаходяться в експлуатації 4 роки.

Норми витрачання палива і мастильних матеріалів наведені в табл. 4.

Таблиця 4 - Норми витрачання палива і мастильних матеріалів

Модель автомобіля	Базова лінійна норма витрати палива, л/100 км	Моторні оливи, л/100	Трансмісійні оливи, л/100	Спеціальні оливи, л/100	Пластичні мастила, кг/100 л
ВАЗ-2110	7,6	0,6	0,1	0,03	0,1
ПАЗ-3206	26	2,1	0,3	0,1	0,25
ГАЗ-53	25	2,1	0,3	0,1	0,25
КамАЗ-5310	28 д	2,8	0,4	0,15	0,35

Вихідні дані щодо здійсненого автомобілями пробігу наведені в табл. 5

Ціна бензину А-76 становить 6,8 грн./л, бензину А-95 – 7,6 грн./л, дизельного пального – 6,7 грн./л. Ціна моторних олив

становить 13 грн., трансмісійних олів - 25 грн., спеціальних олів - 16 грн. за 1 л, ціна пластичних мастил становить 9 грн. за 1 кг.

Вказівки до виконання

Нормування витрат палива - це встановлення допустимої міри його споживання в певних умовах експлуатації автомобілів, для чого застосовуються базові лінійні норми, встановлені по моделях (модифікаціях) автомобілів, та система нормативів і коригуючих коефіцієнтів, які дозволяють враховувати виконану транспортну роботу, кліматичні, дорожні, та інші умови експлуатації.

Норми витрат палива підвищуються у таких випадках:

1) Робота в зимових умовах - у залежності від фактичної температури повітря:

- від 0 °С (включно) та до -5 °С включно – до 2 %;

Таблиця 5 - Пробіг, здійснений автомобілями, км

Автомобіль, умови пробігу	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ВАЗ-2110										
- пробіг в Харкові	62	54	55	59	62	65	68	70	55	71
- пробіг за межами приміської зони	154	160	145	174	163	150	160	167	152	167
- пробіг в поселенні міського типу	14	12	17	12	15	14	10	15	13	17
ПАЗ-3206										
- пробіг від гаражу до маршруту	5	3	5	7	2	3	5	4	7	6
- довжина маршруту (в один кінець)	15	12	13	14	12	11	10	15	17	13
1-й ГАЗ-53										
- пробіг за межами міста по дорозі зі складним планом	235	255	212	232	254	218	230	225	234	265
2-й ГАЗ-53										
- пробіг містом з частими зупинками	152	167	158	162	117	156	137	195	164	135
КамАЗ-5310										
- пробіг за містом в важких умовах	165	172	158	163	175	180	170	165	185	190

- нижче ніж -5 °С та до -10 °С включно – до 4 %;

- нижче ніж -10 °С та до -15 °С включно – до 6 %;

- нижче ніж -15 °С та до -20 °С включно – до 8 %;

нижче ніж -20 °С та до -25 °С включно – до 10 %;

нижче ніж -25°C – до 12 %.

2) Робота в гірській місцевості при висоті над рівнем моря:

- від 300 до 800 метрів – до 5 %;
- від 801 до 2000 метрів – до 10 %;
- від 2001 до 3000 метрів – до 15 %;
- вище ніж 3001 метр – до 20 %.

3) Робота на дорогах зі складним планом (наявність в середньому на 1 км шляху більше п'яти заокруглень радіусом менше 40 м, тобто на 100 км шляху не менше 501 повороту) - до 10 %. Цей коефіцієнт не застосовується під час роботи в умовах міста.

4) Робота в умовах міста:

- пунктах за наявності в них регульованих перехресть (світлофорів) – до 5 %;

- в межах міст Алчевськ, Біла Церква, Бровари, Вінниця, Горлівка, Дніпродзержинськ, Євпаторія, Єнакієве, Житомир, Івано-Франківськ, Кам'янець-Подільський, Керч, Кіровоград, Краматорськ, Кременчук, Кривий Ріг, Лисичанськ, Луганськ, Луцьк, Макіївка, Маріуполь, Мелітополь, Миколаїв, Нікополь, Павлоград, Полтава, Рівне, Севастополь, Северодонецьк, Сімферополь, Слов'янськ, Суми, Тернопіль, Ужгород, Херсон, Хмельницький, Черкаси, Чернігів, Чернівці, Ялта – до 10 %;

- в межах міст Дніпропетровськ, Донецьк, Запоріжжя, Київ, Львів, Одеса, Харків – до 15 %.

5) При виконанні роботи, що потребує частих зупинок - до 10%

6) Під час виконання робіт, що потребують понижених швидкостей - 10 %.

7) Робота в важких шляхових умовах (в кар'єрах, їзда по полях, на лісових чи степових ділянках, по пересіченій місцевості тощо) - до 20 % в звичайних умовах та до 50% в період сезонного бездоріжжя, снігових чи піщаних заметів, сильного снігопаду.

8) Робота в надважких шляхових умовах в період сезонного бездоріжжя, снігових чи піщаних заметів, паводках та інших стихійних лихах на дорогах загального користування - до 35 %.

9) При пробігу першої тисячі кілометрів новими автомобілями і тими, що вийшли з капітального ремонту - до 10 %.

10) Для автомобілів, що експлуатуються:

- більше 5 років із загальним пробігом понад 100 тис. км – до 3 %;

- більше 8 років або із загальним пробігом понад 150 тис. км – до 5 %;
- більше 11 років або із загальним пробігом понад 250 тис. км – до 7 %;
- більше 14 років або із загальним пробігом понад 400 тис. км – до 9 %.

11) Погодинна робота вантажних автомобілів (крім самоскидів) та вантажопасажирських або їх постійна робота як технологічного транспорту чи вантажних таксомоторів - до 10 %.

12) При учбовій їзді:

- на дорогах загального користування в межах міста – до 20 %;
- на дорогах загального користування поза межами міста – до 5 %;
- на спеціально відведених майданчиках, у разі маневрування із пониженими швидкостями, частих зупинок, руху заднім ходом – до 40 %.

13) На підтримання прийнятних (комфортних) температурних умов у салоні автомобіля, а також забезпечення належної оглядовості тощо залежно від фактичної температури повітря навколишнього середовища. На обігрів салону, скла тощо залежно від фактичної температури повітря: нижче ніж +5 °С та до -5 °С включно – до 0,5 %; нижче ніж -5 °С та до -15 °С включно – до 1 %; нижче ніж -15 °С та до -25 °С включно – до 1,5 %; нижче ніж -25 °С – до 2 %.

У разі обґрунтованого використання автономних (незалежних) систем обігріву (за умови відсутності в додатку Г норм витрат палива на роботу зазначеного обладнання) залежно від фактичної температури повітря: нижче ніж +15 °С та до +5 °С включно – до 2 %; нижче ніж +5 °С та до -5 °С включно – до 4 %; нижче ніж -5 °С та до -15 °С включно – до 6 %; нижче ніж -15 °С та до -25 °С включно – до 8 %; нижче ніж -25 °С – до 10 %.

На охолодження салону автомобіля у разі використання кондиціонера або установки "клімат-контроль" залежно від фактичної температури повітря: від +20 °С включно та до +25 °С включно – до 5 %; вище ніж +25 °С та до +30 °С включно – до 7 %; вище ніж +30 °С – до 10 %.

14) Для автомобілів-фургонів та при обладнанні бортових автомобілів чи автопоїздів тентами - до 5 % при їзді за межами приміської зони.

15) Для оперативних транспортних засобів, які обладнані спеціальною світловою і звуковою сигналізацією та виконують невідкладні службові завдання, пов'язані з підвищеними швидкостями руху з відступом від окремих правил дорожнього руху згідно з розділом 3 Правил дорожнього руху затверджених постановою Кабінету Міністрів від 10.10.2001 р. N 1306:

- в умовах міста - до 10 %;
- за межами міста - до 20 %.

Норми витрат палива зменшуються у таких випадках:

1) Робота за межами населених пунктів на дорогах загального користування, у тому числі на дорогах, що проходять через населені пункти та позначені знаком 5.47 Правил дорожнього руху, із максимально дозволеною швидкістю відповідно до дорожніх знаків та Правил дорожнього руху, що не перевищує 90 км/год. залежно від швидкості та фактичних потреб:

- для легкових автомобілів — від -15% до -30%;
- для всіх інших автомобілів — від -5% до -20%.

2) Робота за межами міст на дорогах, позначених знаком 5.1 Правил дорожнього руху, із максимально дозволеною відповідно до дорожніх знаків та Правил дорожнього руху швидкістю вище ніж 90 км/год.:

- у разі руху зі швидкістю, що не перевищує 90 км/год., залежно від швидкості та фактичних потреб:

- для легкових автомобілів — від -15% до -30%;
- для всіх інших автомобілів — від -5% до -20%.

- у разі необхідності пересування із дозволеними відповідно до дорожніх знаків та Правил дорожнього руху швидкостями вище ніж 90 км/год. та до 110 км/год. включно — від -10% до -20% залежно від фактичних потреб;

- у разі обґрунтованої необхідності пересування із дозволеними відповідно до дорожніх знаків та Правил дорожнього руху швидкостями вище ніж 110 км/год. — від -5% до -10% залежно від фактичних потреб (наведені значення коефіцієнта не можуть встановлюватися на постійній основі, а тільки в окремих випадках за рішенням керівництва підприємства).

3) Експлуатація міських автобусів (позначених у таблицях А.3, А.4 знаком *) у режимі «на замовлення» або з іншою метою, але не на постійних маршрутах — від -5% до -10%.

4) За рішенням керівництва підприємства для всього автотранспортного парку підприємства або індивідуально для окремих транспортних засобів може бути встановлено додатковий коефіцієнт (або декілька значень коефіцієнта відповідно до різних умов експлуатації) коригування базової норми (будь-яке значення у відсотках), що зменшує її відповідно до фактичних потреб та встановленої внутрішньої політики підприємства щодо використання енергетичних ресурсів, застосування економних методів керування автомобілями, новітніх технологій, що дають змогу зменшити витрати моторних палив, тощо.

Розрахунок *нормативних витрат палива* для різних типів рухомого складу автомобільного транспорту здійснюється таким чином:

1) Для легкових автомобілів і автобусів нормативні витрати палива розраховуються за формулою:

$$Q_H = 0,01H_s S(1 + 0,01K), \quad (11)$$

де: Q_H - нормативна витрата палива, літри, (м³);

H_s - базова лінійна норма витрати палива, л/100 км (м³/100 км),

S - пробіг автомобіля, км,

K - сумарний коригуючий коефіцієнт, %.

2) Для бортових вантажних автомобілів і сідельних тягачів у складі автопоїздів, автомобілів-фургонів та вантажопасажирських автомобілів, які виконують роботу, що обліковується в тонно-кілометрах, нормативні витрати палива розраховуються за формулою:

$$Q_H = 0,01(H_{san}S + H_w W)(1 + 0,01K), \quad (12)$$

де H_{san} - лінійна норма витрати палива на пробіг автопоїзда;

H_w - норма на транспортну роботу, л/100 т·км (м³/100 т·км);

W - обсяг транспортної роботи, т·км.

Лінійна норма витрати палива на пробіг автопоїзда визначається за формулою:

$$H_{san} = H_s + H_g G_{np}, \quad (13)$$

де H_s - базова лінійна норма витрати палива на пробіг автомобіля, л/100 км ($\text{м}^3/100 \text{ км}$),

H_g - норма витрати палива на одну тонну спорядженої маси причепа або напівпричепа згідно з п. 1.4, л/100 т·км ($\text{м}^3/100 \text{ т·км}$),

G_{np} - споряджена маса причепа або напівпричепа, т.

3) Для автомобілів-самоскидів та самоскидальних автопоїздів нормативні витрати палива визначаються за формулою:

$$Q_H = 0,01 H_{sans} S(1 + 0,01K) + H_z Z, \quad (14)$$

Де H_{sans} - лінійна норма витрати палива самоскидального автопоїзда, л/100 км ($\text{м}^3/100 \text{ км}$),

H_z - норма витрати палива на їздку з вантажем автомобіля-самоскида згідно з п. 1.5, л (м^3);

Z - кількість їздок з вантажем.

Лінійна норма витрати палива самоскидального автопоїзда визначається за формулою:

$$H_{sanc} = H_s + H_w (G_{np} + 0,5g), \quad (15)$$

де H_s - базова лінійна норма витрати палива на пробіг автомобіля-самоскида з урахуванням транспортної роботи, л/100 км ($\text{м}^3/100 \text{ км}$);

H_w - норма витрати палива на транспортну роботу і споряджену масу причепа або напівпричепа згідно з п. 1.3, л/100 т·км ($\text{м}^3/100 \text{ т·км}$);

G_{np} - споряджена маса причепа або напівпричепа, т;

g - вантажність причепа, т.

$$H_z = 0,02 \times G_g$$

де G_g – вантажопідйомність автомобіля (т).

Нормативи витрат мастильних матеріалів установлені на 100 літрів ($100 \text{ м}^3 \text{ СПГ}$) нормативних витрат палива Q_H , розрахованих для даного автомобіля:

- нормативи витрат олив - в л/100 л (л/100 м³ СПГ);
- нормативи витрат мастил - в кг/100 літрів (кг/100 м³ СПГ).

Нормативи встановлюються на моторні оливи, трансмісійні оливи, спеціальні оливи і пластичні мастила.

Нормативи витрат олив і мастил зменшуються на 50 % для всіх автомобілів, які знаходяться в експлуатації до трьох років.

Нормативи збільшуються до 20 % для автомобілів, які знаходяться в експлуатації більше восьми років.

Завдання 4. Задача **Податкова накладна**

Податкова накладна - податковий документ, який підтверджує виникнення податкового зобов'язання у платника податків у зв'язку з продажем товарів і водночас підтверджує право на податковий кредит покупця - платника податку у зв'язку з придбанням таких товарів. Порядок заповнення її наведений в табл. 7.

Завдання. Підприємство платник ПДВ - продавець - відповідно до умов договору купівлі-продажу здійснювало постачання товарів протягом вересня 2010 р. своєму постійному покупцеві.

4 вересня поставлено: 1000,0 кг макаронів та 500 упаковок рису. Ціна товарів без ПДВ наведена в табл. 6. 5, 6 і 7 вересня поставлено таку саму кількість за тією самою ціною. 8 вересня поставлено: 6000,0 кг макаронів та 2000 упаковок рису за такою ж ціною.

Таблиця 6 - Ціна товарів без ПДВ

Ціна товарів без ПДВ	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Макарони, грн./кг	12	10	8	15	13	17	11	13	14	11
Рис, грн./упаковка	8	12	10	7	9	6	5	11	15	11

Розрахунки за поставлені в перший тиждень вересня товари проведені 08.09.2013 р. методом перерахування коштів на поточний рахунок продавця в банку.

Покупцю надано знижку на товар макарони у розмірі 3% від його вартості без ПДВ. Послуги з перевезення товарів від продавця покупцеві є платними і склали 1000 грн. Скласти зведену податкову накладну на поставку товарів.

Таблиця 7 - Порядок заповнення податкової накладної

Заголовна частина		
1	2	3
1. Дата виписки податкової накладної		
2. Порядковий номер податкової накладної		
3. Найменування юридичної особи чи прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, продавця і покупця		
4. Індивідуальний податковий номер продавця і покупця		
5. Місце розташування, телефон продавця і покупця		
6. Номер посвідчення продавця і покупця як платника ПДВ		
7. Умови продажу (форма цивільно-правового договору: купівлі-продажу, поставки, безоплатної передачі та ін.)		
8. Форма проведення розрахунків: готівка, оплата з розрахункового рахунка		
Основна частина		
Розділ I	Графа 2.	Дата виникнення податкового зобов'язання (дата одержання грошей чи дата відвантаження товарів)
	Графа 3.	Номенклатура поставки - назва товарів (усі види товарів, на які встановлено різні ціни)
	Графа 4. Одиниця виміру	Повна назва чи умовне позначення: штука (шт.), кілограм (кг), упаковка (уп.), тона (т)
	Графа 5	Кількість одиниць товарів чи обсяг поставки
	Графа 6	Продажна ціна одиниці товарів без ПДВ
	Графа 7 - 10	Заповнюються залежно від умов оподаткування
	Графа 11	Загальна сума, що підлягає платі покупцем без ПДВ
Розділ II	Графа 7 або 9	Товарно-транспортні витрати, у разі, якщо покупець сплачує їх окремо від вартості товарів
Розділ III	Графа 11	Вартість заставної тари (якщо сторони у договорі досягли згоди в тому, що вартість тари не входить у ціну товару, а сама тара повинна бути повернена)
Розділ IV	Графа 11	Сума надбавки або знижки загальної вартості товарів, що постачаються, при незмінних преїскурантних цінах продавця.
Розділ V	Графа 7 - 10	Загальна вартість товарів за графами 7 - 10
	Графа 11	Вартість товарів з урахуванням вартості заставної тари
Розділ VI	Графа 7 - 11	Сума ПДВ
Розділ VII	Графа 7 - 11	Загальна вартість із урахуванням ПДВ
Завершальна частина		
Усі складені примірники податкової накладної підписуються особою, уповноваженою платником податку здійснювати продаж товарів, та скріплюється печаткою продавця		

Зразок податкової накладної наведено на рис. 1

Оригінал (видається покупцю)
Копія (залишається у продавця)
(Непотрібне виділити поміткою "х")

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ДПА України від 30.05.97 р. N 165
(у редакції наказу ДПА України
від 08.10.98 р. N 469)

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Дата виписки податкової накладної

Порядковий номер

Продавець

Особа (платник податку) - **продавець**

(назва, прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи)

(індивідуальний податковий номер продавця)

Покупець

Особа (платник податку) - **покупець**

(назва, прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи)

(індивідуальний податковий номер покупця)

Місцезнаходження продавця

Місцезнаходження покупця

Номер телефону

Номер телефону

Номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість (продавця)

Номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість (покупця)

Умова поставки (форма цивільно-правового договору)

Форма проведених розрахунків (бартер, готівка, оплата з розрахункового рахунку, чек тощо)

Розділ	Дата відвантаження, поставки (оплати*) товарів (послуг)	Номенклатура поставки товарів (послуг) продавця	Одиниця виміру товару	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна поставки одиниці продукції без урахування ПДВ	Обсяги поставки (база оподаткування) без урахування ПДВ, що підлягають оподаткуванню за ставками				Загальна сума коштів, що підлягає оплаті
						20%	0 % (реалізація на митній території України)	0 % (експорт)	Звільнення від ПДВ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I										
Усього по розділу I										
II		Товаротransпортні витрати								
III		Зворотна (заставна) тара	X	X	X	X	X	X	X	
IV	Надано покупцю:	надбавка (+)								
		знижка (-)								
V	Усього по розділах I + II ± IV									
VI	Податок на додану вартість									
VII	Загальна сума з ПДВ									

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) в зв'язку з поставкою товарів (послуг), зазначених у цій накладній, визначені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця і включені до реєстру отриманих та виданих податкових накладних.

М. П. _____
(підпис і прізвище особи, яка складала податкову накладну)

* Дата оплати ставиться у разі попередньої оплати поставки, на яку виписується податкова накладна; для бартерних операцій - дата отримання товарів, попередньо одержаних в оплату поставки; дата попереднього одержання послуг в оплату поставки; для операцій з поставки товарів (послуг) за касовим методом відповідно до Закону України "Про податок на додану вартість".

Рисунок 1 - Податкова накладна

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі акти

1. Податковий кодекс України / Уклад. В. Кузнецов. - Х. : Фактор, 2011. - 496 с.

Основна література

2. Башкатова В.И. Планування роботи автотранспортного підприємства. Програмоване навчання / Башкатова В.И., Здерева Т.А., Стельмаховский Ю.С. – К.: Вища шк. Головне видав-во, 1988. – 288с.

3. Бойчик І. М. Економіка підприємств : навч. посібник / Бойчик І. М., Харів П. С., Хопчан М. І. - Львів: "Сподом", 2000.- 212 с.

4. Войнаренко М.П. Податковий облік і аудит : підручник / М.П. Войнаренко, Г.В. Пухальська. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 367 с.

5. Воркут А.И. Грузовые автомобильные перевозки. – К. : Вища школа, 1986. – 447 с.

6. Голованенко С.Л. Економіка автомобільного транспорту / Голованенко С.Л. – М.: Вища школа, 1983. – 352 с.

7. Голованенко С.Л. Збірник задач за курсом «Економіка автомобільного транспорту» / Голованенко С.Л., Жарова О.М., Посипай В.Г. М.: Вища школа, 1980.

8. Голованенко С.Л. Справочник инженера-экономиста атомобильного транспорта / С.Л. Голованенко, О.М. Жарова, Т.И. Маслова, В.Г. Посыпай. – К. : Техника, 1991. – 351 с.

9. Дмитриев И.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта : учебное пособие / И.А. Дмитриев, О.М. Жарова. – Харьков : Знаду, 2004. – 184 с.

10. Жарова О.М. Типові задачі з економіки автомобільного транспорту: Навч. посібник для автотрансп. спец. вузів. – М.: Вищ. шк., 1991. – 223 с.

11. Жарова О.М. Типові задачі з економіки автомобільного транспорту : навч. посібник для автотрансп. спец. Вузів / О.М. Жарова, І.А. Дмитрієв. – Х. : ХГАДТУ, 1999. – 206 с.

12. Примак Т. О. Економіка підприємства : навчальний посібник / Примак Т. О. - К.: Вікар, 2001.- 178 с.

13.Пушкар М.С. Фінансовий облік : підручник / Пушкар М.С. – Тернопіль : Картбланш, 2002. – 628 с.

14.Сопко В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Сопко В. – 3-тє вид. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.

15.Тарангул Л.Л. Оподаткування та регіональний розвиток (теорія і практика) : Монографія / Тарангул Л.Л.. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. – 286 с.

16.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник / Ткаченко Н.М. – К. : А.С.К., 2000. – 784 с.

17.Чабанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник / Н.В. Чабанова, Ю.А. Василенко. – К. : Академія, 2000. – 476 с.

18.Шинкаренко В.Г. Экономическая оценка нововведений на автомобильном транспорте : учеб. пособие / В.Г. Шинкаренко, О.М. Жарова. – Х. : ХНАДУ, 2004. – 156 с.

Додаткова література

19. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник ; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 608 с.

20. Каплан Т.Л. Пути улучшения использования основных производственных фондов на автомобильном транспорте / Каплан Т.Л. – М. : Транспорт, 1981. – 136 с.

21.Криворучко О.М. Типові задачі з економіки праці на автомобільному транспорті : навч. посібник / Криворучко О.М. – Х. : ХНАДУ, 2002. – 213 с.

22. Организация коммерческой работы на автомобильном транспорте : ученик для вузов ; под.ред. Е.А. Олейникова. – М. : ЗАО Бизнес школа «Интел-синтез», 1997. – 288 с.

23. Попова Н.В. Маркетинг транспортных услуг : учебное пособие. – Х. : ХНАДУ, 2002. – 224 с.

24.Пухальська Г.В. Податковий облік: причини виникнення, суть та організація на підприємстві // Вісник Технологічного університету Поділля. Економічні науки. – 2004. - №6. – С. 94 – 96.

25.Пухальська Г.В. Проблеми оподаткування прибутку підприємств // Вісник Технологічного університету Поділля. – 2003. - №2. – С. 95 – 96.

26. Шинкаренко В.Г. Планирование и измерение производительности труда на автомобильном транспорте. – К. : Техника, 1988. – 111 с.

27. Шинкаренко В.Г. Управление результатами деятельности работников АТП / В.Г. Шинкаренко, О.Н. Криворучко. – Х. : ХГАДТУ, 1999. – 143 с.

28. Шинкаренко В.Г. Економіка праці на автомобільному транспорті : навч. посібник / Шинкаренко В.Г., Дмитрієв І.А., Криворучко О.М. – Х. : ХДАДТУ, 2000. – 305 с.